

Återhämtningen fortsätter

Almegas tjänsteindikator, fjärde kvartalet 2021

Almegas tjänsteindikator är en kvartalsbaserad konjunkturindikator som belyser utvecklingen i den privata tjänstesektorn. Den ligger cirka två månader före SCB:s publicering av den faktiska tjänsteproduktionen och är en aktuell spegel av konjunkturläget i den privata tjänstesektorn som svarar för 52 procent av Sveriges BNP och 47 procent av sysselsättningen. Almega har publicerat tjänsteindikatorn varje kvartal sedan 2001.

Denna upplaga av tjänsteindikatorn har arbetats fram på Almega av Patrick Joyce och Staffan Johansson. Insamlingen av data avslutades den 9 december 2021. För ytterligare upplysningar om det ekonomiska läget i den privata tjänstesektorn kontakta:

Patrick Joyce
Chefekonom Almega
Tel. 08-762 69 67, patrick.joyce@almega.se

Staffan Johansson
Analytiker Almega
Tel. 070 799 12 26, staffan.johansson@almega.se

Almega är de svenska tjänsteföretagarnas arbetsgivar- och intresseorganisation. Almega har cirka 11 000 medlemsföretag i nio förbund, som tillsammans representerar ett sextiototal branscher inom tjänstesektorn. Medlemsföretagen har drygt 550 000 anställda. Arbetsgivarförbunden arbetar med de frågor som rör respektive bransch. Förbunden bildar tillsammans Almega och ingår i Svenskt Näringsliv.

Almega Tjänsteförbunden	Medieföretagen
Almega Tjänsteföretagen	Säkerhetsföretagen
Innovationsföretagen	Tågföretagen
TechSverige	Vårdföretagarna
Kompetensföretagen	

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Tjänstesektorn tillbaka igen	6
2.1	Långsam återhämtning fortsätter	6
2.2	Avmattning inom vissa företagstjänster	9
2.3	Långsam återhämtning bland tjänster till hushåll.....	12
2.4	Privat vård och omsorg växer igen	15
2.5	Inte fler konkurser än före pandemin	15
3	Jobben har kommit tillbaka	17
3.1	Något fler tjänstejobb än före pandemin	17
3.2	Tjänsteföretagen vill anställa ännu fler	19
3.3	Bristen på arbetskraft är åter ett stort problem	21
3.4	Arbetslösheten sjunker	24
4	Tjänstepriserna ökar allt mer	27
4.1	Högsta producentprisökningen på 13 år	27
4.2	Även konsumentpriserna ökar	29
5	Om tjänsteindikatorn	31

1 Sammanfattning

Tjänsteproduktionen

Efter en längre återhämtning tog sig den privata tjänstesektorn på senvåren till slut tillbaka till nivån före Coronabrottet. Därefter har uppgången fortsatt i långsam takt men med stora skillnader mellan branscher. Produktionen inom företagstjänster som säljer till industri och på export är betydligt högre än före pandemin även om en viss avmattning syns i vissa branscher. Inom tjänstebranscher som säljer till hushåll har produktionen under större delen av året legat långt under nivån före pandemin men har tagit mer fart efter sommaren. I oktober i år var tjänsteproduktionen – i säsongjusterade fasta priser – 1,9 procent högre än i januari 2020.

Produktionen av företagstjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik var i oktober i år 10,5 procent högre än i januari 2020. Produktionen inom branscherna nådde en topp på försommaren och har sedan dess fallit tillbaka något. Det är sannolikt att leveransstörningarna och avmattningen av tillväxten inom industrin har påverkat efterfrågan på dessa företagstjänster.

Informations- och kommunikationsföretagen har utvecklats starkt under senaste två åren men bara en kort nedgång under början av pandemin. I oktober i år var produktionen 13,2 procent högre än i januari 2020. En bidragande orsak till den starka utvecklingen är att exporten av dessa tjänster återhämtat sig starkt och är nu betydligt högre än före pandemin. Även här har dock tillväxten mattats av sedan försommaren.

Andra företagstjänster som personaluthyrning, fastighetservice, resor och andra stödtjänster till företag har återhämtat sig bra. I oktober i år var den sammantagna produktionen inom branschen 3,1 procent högre än i januari 2020. Bemanningsbranschen har utvecklats särskilt bra. Det tredje kvartalet var omsättningen i branschen 33 procent högre än för ett år sedan och sex procent högre än för två år sedan.

Inom kultur, nöje och fritid – museer, teatrar, idrottsanläggningar, gym med mera – har vägen tillbaka var långsammare. I september var omsättningen 13,8 procent lägre än i januari 2020. Slopandet av en stor del av Coronarestriktionerna den 29 september har med säkerhet hjälpt branschen. Den ökande smittspridningen kan dock innebära ett bakslag.

Tjänstjobben tillbaka – allt svårare att rekrytera

Sysselsättningen i tjänstesektorn är nu högre än före pandemin och företagen börjar få svårt allt svårare att rekrytera den kompetens de behöver.

Det tredje kvartalet i år var sysselsättningen i tjänstesektorn 86 000 personer högre än under samma kvartal 2020 och 5 400 högre än samma kvartal 2019. Almegas arbetsmarknadsindikator tyder på att jobbtillväxten kommer att fortsätta även under det fjärde kvartalet i år.

Bland de kunskapsintensiva konsulttjänsterna inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik har sysselsättningen i princip stått stilla under de senaste två åren. Däremot har antalet anställda inom information och kommunikation fortsatt att öka och var det tredje kvartalet i år 3 800 fler än för ett år sedan och 12 600 fler än för två år sedan.

Inom bemanningsbranschen har läget ljusnat rejält. Antalet anställda de tredje kvartalet i år var 15 500 fler än samma kvartal 2020 sedan men fortfarande 2 700 färre än för två år sedan.

Inom kultur, nöje och fritid var antalet anställda under det tredje kvartalet i år 7 900 fler än samma kvartal 2020. Trots uppgången var antalet anställda var fortfarande 2 000 färre än för två år sedan.

Inom privat vård och omsorg har jobben kommit tillbaka efter nedgången under inledningen av pandemin. Antalet anställda det tredje kvartalet i år var 13 600 fler än samma kvartal 2020 men fortfarande 6 500 personer färre än samma kvartal år 2019. Nedgången beror på färre anställda inom äldreomsorg och äldreboenden. Antalet anställda inom privat hälso- och sjukvård har däremot ökat.

Inom samtliga tjänstebranscher förväntar sig företagen att öka personalstyrkan framöver. Mest positiva är tekniska konsulter, arkitekter och bemanningsföretag där en majoritet av företagen förväntar sig att nyanställa framöver. Tekniska konsulter och arkitekter har dock räknat med att nyanställa även tidigare under året men antalet anställda i branschen har hittills inte ökat.

Bristen på arbetskraft har ökat och återigen är det största hindret för tjänsteföretagens verksamhet. Fyra av tio tjänsteföretag har brist på arbetskraft och i de värst utsatta branscherna har två av tre företag svårt att rekrytera den personal de behöver. Rekryteringsproblemen är störst i kunskapsintensiva branscher men den ökar även i andra tjänstebranscher, bland annat besöksnäringen.

Högsta prisökningen på tjänster sedan 2008

Under 2020 dämpades försäljningspriserna på tjänster avsevärt. Nu stiger dock tjänstepriserna igen och ökningen är betydande. Under årets tredje kvartal ökade de privata tjänsteföretagens försäljningspriser med 1,6 procent jämfört med kvartalet innan och med 3,3 procent på årsbasis vilket var den största prisökningen sedan 2008.

Ökningen av tjänstepriserna på årsbasis med 3,3 procent berodde till allra största delen på ökade priser på transporttjänster som ökade med 9,5 procent på årsbasis. Stigande priser på konsulttjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt inom information och kommunikation bidrog också till prisökningen.

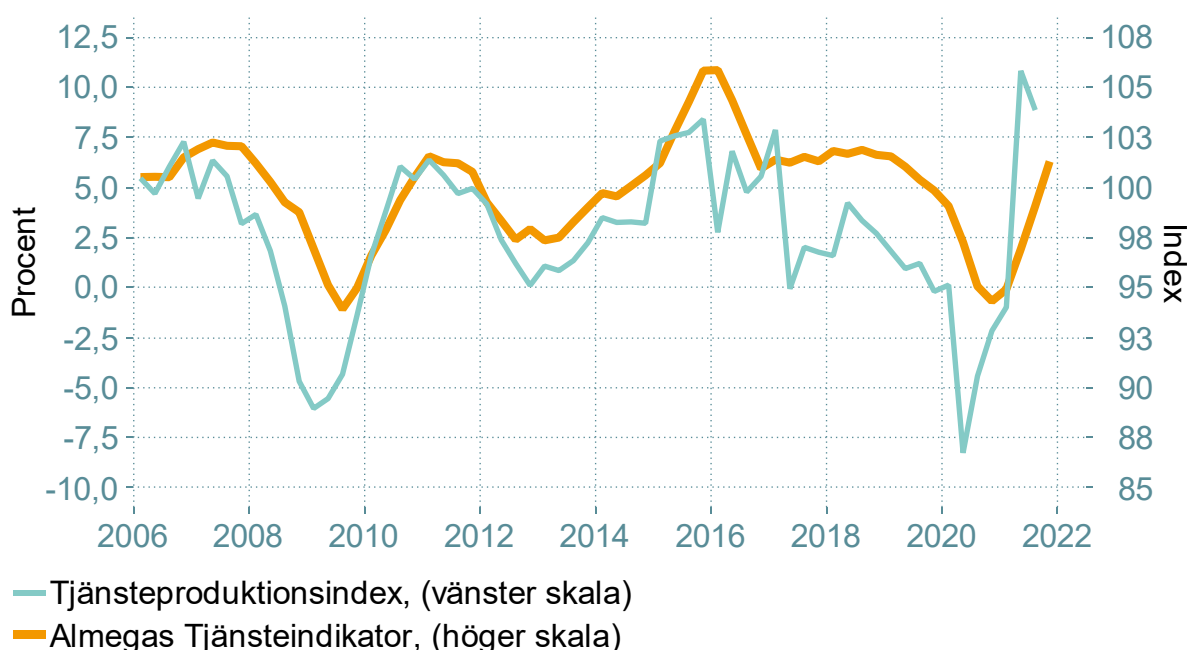
AlmeGas prisindikator för det fjärde kvartalet tyder på att prisuppgången kommer att fortsätta i närtid. Den bedömningen styrks av att priserna på insatsvaror i tjänstesektorn – sannolikt drivmedel och el – har stigit under året och fortsätter att stiga. Även om priserna på el kommer att sjunka under nästa år, vilket mycket talar för, så kan följderna av årets prishöjningar bli ytterligare stigande tjänstepriser under inledningen av 2022. Därefter kan prisökningstakten avta.

2 Tjänstesektorn tillbaka igen

2.1 Långsam återhämtning fortsätter

Efter en längre återhämtning tog sig den privata tjänstesektorn på senvåren till slut tillbaka till nivån före Coronautbrottet. Därefter har uppgången fortsatt i långsam men stadig takt. Tjänsteproduktionen var under det tredje kvartalet i år 4,2 procent högre än under samma kvartal 2019 och 6,8 procent högre än samma kvartal 2020.¹ Almeegas tjänsteindikator tyder på att produktionen i tjänstesektorn kommer att fortsätta att växa även under det fjärde kvartalet 2021.

Diagram 1: Almeegas tjänsteindikator för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn kvartal fyra 2021

Anm: Från 2015 räknas Ericsson som tjänsteföretag, vilket innebar ett tidsseriebrott mellan 2014 och 2015.

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet, SCB, Macrobond.

Den dramatiska nedgången för både tjänstesektor och industri under början av Coronakrisen avlöstes redan under sommaren 2020 av en återhämtning. Industrin återhämtade sig betydligt snabbare än tjänstesektorn men under 2021 har industrins återhämtning något kommit av sig och produktionen har till och med fallit sedan sommaren (se diagram 2). Nedgången är störst bland teknikföretagen och beror på bristen på insatsvaror, främst halvledare. Bristen på insatsvaror har även spridit sig till resten av industrin.² I oktober i år var industriproduktionen

¹ SCB, Nationalräkenskaperna. [BNP från produktionssidan \(ENS2010\) efter näringsgren SNI 2007. Kvartal 1980K1 - 2021K3. PxWeb \(scb.se\)](#) Privat tjänstesektor (G45-T98 exkl. finansiell sektor) i fasta priser.

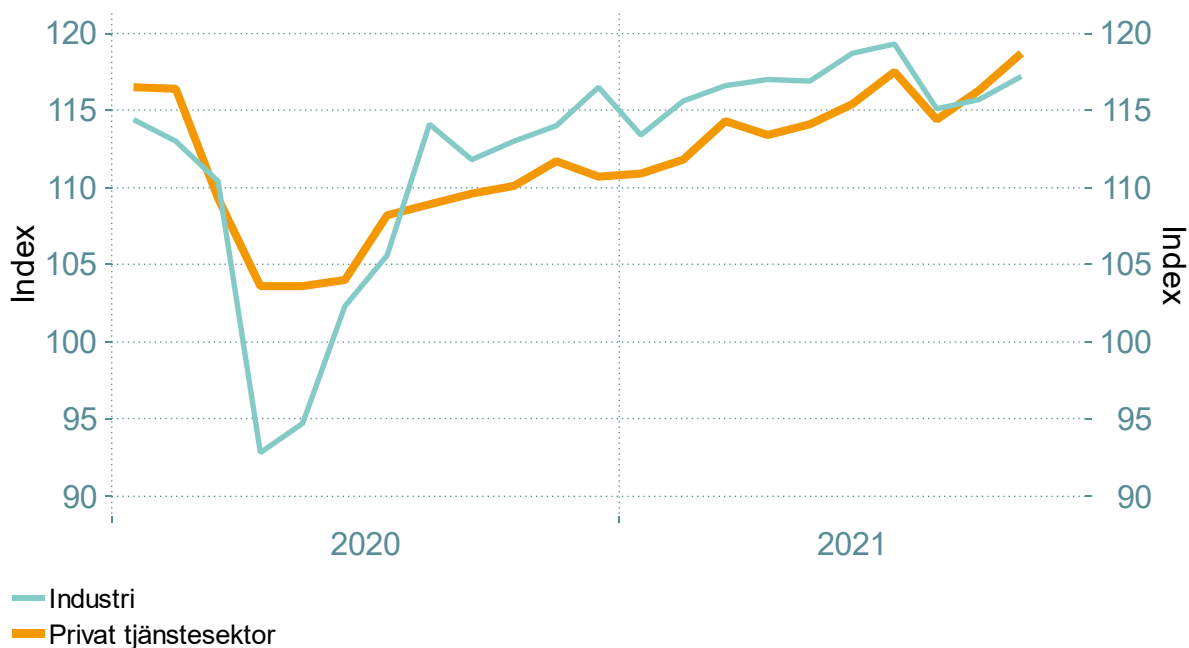
² Teknikföretagen, konjunkturprognos, november 2021. [Microsoft Word - Konjunkturprognos november 2021.docx \(teknikforetagen.se\)](#)

– i säsongjusterade fasta priser – 2,4 procent högre än strax före pandemins utbrott i januari 2020 men 1,8 procent lägre än i juli i år.

Produktionen i tjänstesektorn har stigit långsamt, men stadigt, under hela året fast med stora skillnader mellan branscher. Produktionen inom företagstjänster som säljer till industri och på export är betydligt högre än före pandemin även om en viss avmattning syns i vissa branscher. Inom tjänstebanscher som säljer till hushåll har produktionen under större delen av året legat långt under nivån före pandemin men har tagit mer fart efter sommaren. I oktober i år var tjänsteproduktionen – i säsongjusterade fasta priser – 1,9 procent högre än i januari 2020.

Diagram 2: Produktionen i industrin och privata tjänstesektorn jan 2020 till oktober 2021

Säsongs- och kalenderjusterat, fasta priser

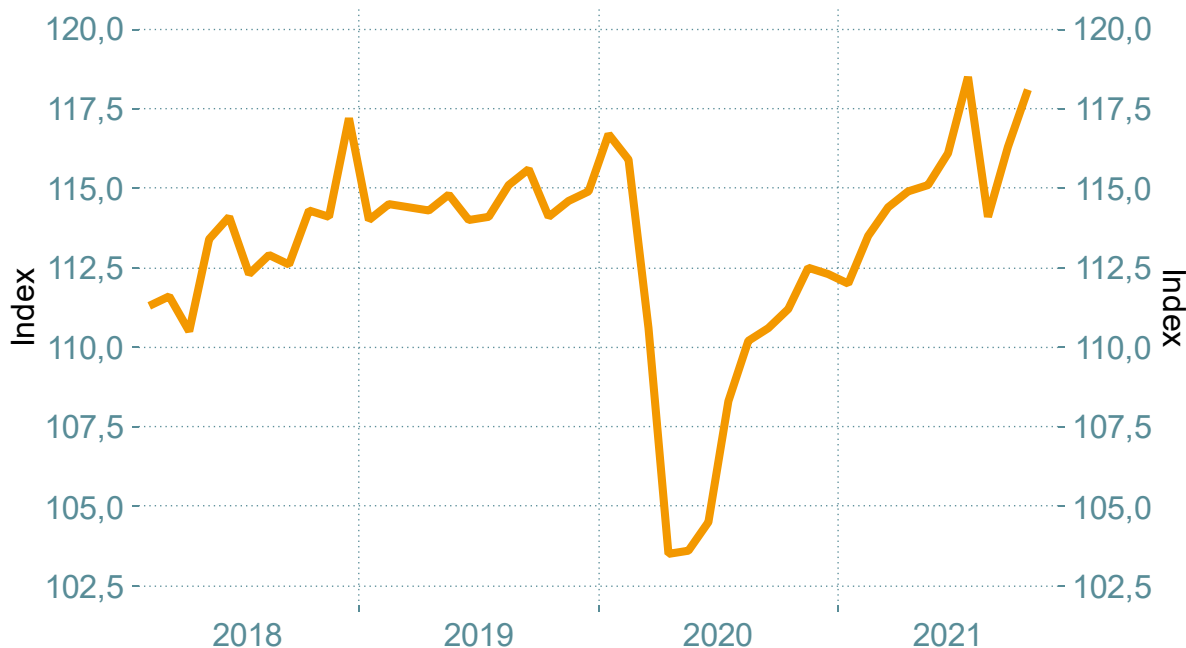
Källa: SCB Produktionsvärdeindex

Anm: Tillverkningsindustri (B+C) samt privat tjänstesektor (G45-T98) exklusive finansiell sektor.

Den sammantagna produktionen i näringslivet i oktober – i säsongjusterade fasta priser – var 1,2 procent högre än i januari 2020 (se diagram 3). Den låga tillväxten beror på att produktionen i byggsektorn minskade med 1,5 procent under perioden.

Diagram 3: Produktionen i näringslivet, januari 2018 till oktober 2021

Säsong- och kalenderjusterat, fasta priser

Källa: SCB Produktionsvärdesindex

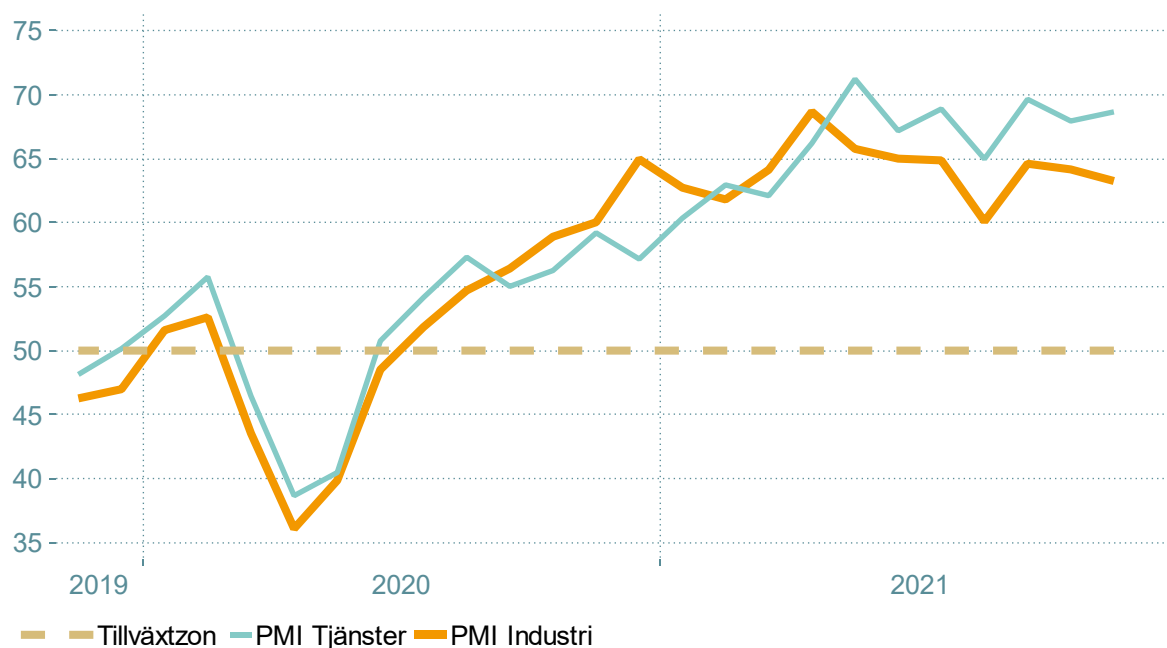
Anm: Näringslivet exklusive finansiell sektor.

Företagen inom tjänstesektorn har varit relativt optimistiska om framtiden ända sedan sommaren 2020 även om den andra och tredje vågen av smittspridning under hösten och vintern gjorde att en del av förhoppningarna kom på skam.

Inköpschefsindex (PMI) för privata tjänster – som mäter företagets förväntningar på framtiden – har legat i tillväxtzonen (över 50) i Sverige varje månad sedan juli 2020. Under sensvåren 2021 var framtidsförväntningarna extra starka. I maj 2021 uppnådde PMI för tjänstesektorn det högsta värde som noterats under de 15 år som indexet funnits. Sedan dess förväntningarna dämpats en aning men ändå förblivit höga. Ordergången är stadigt hög vilket talar för en fortsatt tillväxt i tjänstesektorn under vintern. Ökade priser på insatsvaror och brist på arbetskraft riskerar dock leda till fortsatta stigande priser på tjänster (se kapitel 3). Förväntningarna på framtiden är högre i den svenska tjänstesektorn än i övriga Europa.³

³ Silf och Swedbank, Inköpschefsindex tjänster 3 december 2021, [Inköpschefsindex avseende november månad 2021 \(silf.se\)](https://www.silf.se/nyheter/inkopschefsindex-avseende-november-månad-2021)

Diagram 4: Inköpscheffsindex för privata tjänster och industri, nov 2019 till nov 2021
Säsongsrensats

Källa: Swedbank/Silf

Enligt Svenskt Näringslivs företagarpånel förväntar sig 58 procent av tjänsteföretagen stigande produktionen det närmaste halvåret. 46 procent av tjänsteföretagen räknar också med att öka antalet anställda. Tjänsteföretagen är mer optimistiska än övriga delar av näringslivet.⁴

2.2 Avmattning inom vissa företagstjänster

Konjunkturavmattningen under 2019 innebar att efterfrågan på de flesta företagstjänster försvagades. Försvagningen var tydligast för personaluthyrningsföretag.⁵ Under den första Coronavågen våren 2020 föll produktionen inom företagstjänster snabbt. Nedgången blev dock tillfällig. Botten nåddes under försommaren och redan under hösten 2020 började återhämtningen. Fram till sommaren 2021 var utvecklingen mycket god. Därefter har tillväxten mattats av något för vissa konsulttjänster.⁶

I oktober i år var produktionen av företagstjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik 10,5 procent högre än i januari 2020 (se tabell 1). Produktionen inom branscherna nådde en topp på försommaren och har sedan fallit tillbaka något. Det är sannolikt att leveransstörningarna och avmattningen av tillväxten inom industrin har påverkat efterfrågan på företagstjänster.⁷

⁴ Svenskt Näringsliv, företagarpånel, kvartal fyra 2021.

⁵ Till företagstjänster räknar Almega förutom bolag inom ekonomi, juridik, vetenskap och teknik (SNI 69–75) även datakonsulter och telekombolag (SNI 61–63) samt bemanningsföretag, resetjänster med mera (SNI 77–82).

⁶ SCB, tjänsteproduktionsindex, 8 september 2021 [Tjänsteproduktionsindex \(TPI\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/tjansteproduktionsindex)

⁷ SCB, Nationalräkenskaper [BNP från produktionssidan \(ENS2010\) efter näringsgren SNI 2007. Kvartal 1980K1 - 2021K3. PxWeb \(scb.se\)](https://www.scb.se/ens2010)

Exporten av affärstjänster har fortsatt att återhämta sig efter fallet under 2020. Det tredje kvartalet i år var exporten 4,5 procent högre än det tredje kvartalet 2020 men 16,8 procent lägre än samma kvartal 2019. Exporten av affärstjänster var dock ovanligt hög 2019. Det tredje kvartalet i år var exporten högre än under samma kvartal 2018 och 2017.⁸

Sektorn ser fortfarande optimistiskt på framtiden. Hälften av arkitekterna och de tekniska konsulterna väntar sig att efterfrågan på deras tjänster kommer att öka de närmste tre månaderna. Optimismen bland arkitekter och tekniska konsulter har ökat sedan i somras. Bland konsulter inom företagsledning räknar fyra av tio med ökad efterfrågan framöver medan juridiska och ekonomiska konsulter är något mindre optimistiska om framtiden (se tabell 2).

Tabell 1: Produktionen i tjänstebranscher som främst säljer till företag

Förändring jämfört med januari 2020, fasta priser säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020			2021			
	Juni	Sept	Dec	Mars	Juni	Sept	Okt
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	-7,6	-2,5	0,2	4,8	12,1	8,0	10,5
Information & kommunikation	-2,6	0,1	1,6	8,9	11,9	10,1	13,2
- Varav datakonsulter	-2,6	0,9	1,8	11,9	19,4	18,9	i.u
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster, andra stödtjänster	-13,4	-11,0	-5,9	-6,0	-0,8	2,9	3,1
Transport och magasinering	-17,4	-14,0	-11,1	-10,9	-5,5	-5,8	-5,5
- Varav flygbolag	-88,0	-80,1	-68,8	-81,2	-71,8	-56,1	i.u
Partihandel utom motor	-5,5	0,7	-0,4	6,4	0,3	-1,1	0,8

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

Produktionen av företagstjänster inom personaluthyrning, fastighetservice, resor och andra stödtjänster till företag, som bland annat städning och service, rasade under våren 2020 men återhämtade sig något under vintern och våren i år. Återhämtningen har fortsatt under sommaren och hösten. I oktober var den sammantagna produktionen inom branschen 3,1 procent högre januari 2020 (se tabell 1).

Siffror från Kompetensföretagen, där framför allt bemanningsföretag ingår, visade att utvecklingen vände uppåt under slutet av 2020 och att uppgången har stärkts i år. Det tredje kvartalet i år var omsättningen – i löpande priser – inom företagen 33 procent högre än under samma kvartal 2020 och sex procent högre än samma kvartal 2019.⁹

Uthyrningen av personal ökade inom alla branscher under det tredje kvartalet jämfört med ett år tidigare. Den största ökningen inom bemanning skedde inom uthyrning av personal till industri och tillverkning – verkstadsarbetare, montörer och arbetare inom bygg och

⁸ Det tredje kvartalet i år var exporten av affärstjänster 19,6 procent högre än samma kvartal 2018. SCB, tjänstehandel, [Utrikeshandeln med tjänster i fortsatt återhämtning \(scb.se\)](https://www.scb.se/utrikeshandeln-med-tjanster-i-fortsatt-aterhamtning)

⁹ Omsättningen var dock fortfarande tre procent lägre än under det tredje kvartalet 2018. Almegas Kompetensföretagen (2021). [Kompetensföretagens Kvartalsrapport 2021 Q3 \(almega.se\)](https://www.almega.se/kompetensforetagens-kvartalsrapport-2021-q3)

anläggning. Uthyrningen ökade med 57 procent jämfört med samma kvartal 2020. Uthyrningen av personal inom vård- och omsorg ökade med 38 procent på årsbasis medan uthyrningen av personal för lager och logistik – chaufförer och lagerpersonal – ökade med 35 procent. Dessa tre områden står för två tredjedelar av Kompetensföretagens uthyrning. Även omsättningen inom rekryteringstjänster ökar kraftigt på årsbasis. Omsättningen det tredje kvartalet i år var 64 procent högre än ett år tidigare och 23 procent högre än samma kvartal 2019 vilket bekräftar att läget på arbetsmarknaden blir allt bättre.¹⁰

Bemanningsföretagen drabbas tidigt av en nedgång i ekonomin. Deras omsättning började minska redan i mitten av 2018. Bemanningsföretagen gynnas också tidigt av en konjunkturuppgång. Företagen inom personaluthyrning och arbetsförmedling ser optimistiskt på framtiden och hälften av dem väntar stigande efterfrågan den närmaste framtiden (se tabell 2).

Säkerhetsföretagen drabbades av en tydligt minskad efterfrågan under den första delen av Coronakrisen när event ställdes in och verksamheten på flygplatser minskade kraftigt. Läget stabiliserades dock under slutet av 2020. I Säkerhetsföretagens konjunkturbarometer för det tredje kvartalet svarade 60 procent av företagen i branschen att efterfrågan ökat de senaste tre månaderna och 86 procent av företagen väntade sig ökad efterfrågan på sina tjänster även de närmaste tre månaderna.¹¹

Tabell 2: Efterfrågan i tjänstebranscher som främst säljer till företag. Utfall tre månader bakåt och förväntningar tre månader framåt, november 2021

Nettotal, säsongrensat

	Utfall aug	Utfall nov	Förväntningar från nov
Landtransporter	24	39	33
Juridiska och ekonomiska konsulter	38	34	23
Konsulter företagsledning	26	24	37
Arkitekter & tekniska konsulter	26	20	50
Datakonsulter	58	42	46
Arbetsförmedling, bemanning mm	73	53	47
Övriga företagstjänster	9	11	54

Källa: Konjunkturinstitutet

Informations- och kommunikationsföretagen var den tjänstebransch som klarade nedgången under den första Coronavågen bäst. Produktionen föll något under krisens första månader men återhämtade sig snabbt. I oktober i år var produktionen 13,2 procent högre än i januari 2020 (se tabell 1). Även delbranschen datakonsulter har utvecklats starkt efter en kort nedgång i början pandemin. I september i år var produktionen 18,9 procent högre än i januari 2020.

¹⁰ Ibid

¹¹ Almega Säkerhetsföretagen (2021) Konjunkturbarometer, tredje kvartalet 2021. [konjunkturbarometer-q3-2021.pdf \(almega.se\)](https://www.almega.se/konjunkturbarometer-q3-2021.pdf)

Tillväxten inom information och kommunikation har dock mattats av sedan början av sommaren.

Exporten av tele-, data- och informationstjänster föll under början av 2020 men återhämtade sig mot slutet av året. Under det tredje kvartalet 2021 var exporten av dessa tjänster 9,9 procent högre än samma kvartal 2020 och 11,1 procent högre än samma kvartal 2019.¹²

Framtidsförväntningarna är goda inom branschen. I november förväntade sig över hälften av datakonsulterna ökad efterfrågan framöver (se tabell 2).

Bland övriga tjänstebranscher som främst säljer till företag finns partihandeln till företag och transport- och magasineringsföretagen. Försäljningen i partihandeln föll i början av Coronakrisen kraftigt men återhämtade sig senare. I oktober i år var försäljningen på samma nivå som i januari 2020 (se tabell 1). Inom transporter är krisen fortfarande påtaglig även om en märkbar förbättring skett sedan i våras. I oktober i år var produktionen 5,5 procent lägre än i januari 2020. Bland flygbolagen var omsättningen i september 56,1 procent lägre än i januari 2020 (se tabell 1).

Efterfrågan på godstransporter på tåg är starkt knuten till aktiviteten i basindustrin. Godstransporterna har fortsatt att öka under året och var det tredje kvartalet i år märkbart högre än samma kvartal 2020. Detta beror framförallt på ökande stålvolymmer samt ökade volymer gods som transporteras både på landsväg och järnväg.¹³

2.3 Långsam återhämtning bland tjänster till hushåll

Tjänstebranscher som säljer till hushåll drabbades hårdast av restriktionerna mot spridningen och förändrade beteenden hos konsumenterna. För vissa av branscherna blev nedgången mycket kraftig och bestod även under hösten och vintern 2020/2021.

Hushållens konsumtion föll med nästan tio procent på årsbasis det andra kvartalet 2020. Mot slutet av 2020 återhämtade sig konsumtionen något men var fortfarande lägre än ett år tidigare. Under 2021 har återhämtningen fortsatt och hushållens konsumtion var det tredje kvartalet 6,7 procent högre än under det tredje kvartalet 2020 och 2,1 procent högre än samma kvartal 2019.¹⁴

Hushållens konsumtionsmönster ser dock något annorlunda ut än före pandemin. Det tredje kvartalet i år var konsumtionen av kläder och skor sex procent lägre än samma kvartal 2019 och konsumtionen av transporter och fordon fyra procent lägre. Konsumtionen av möbler och inredning har ökat med nio procent under perioden och konsumtionen av post- och telekommunikationstjänster med sju procent. Under det tredje kvartalet i år var hushållens

¹² SCB, [Utrikeshandeln med tjänster i fortsatt återhämtning \(scb.se\)](https://www.scb.se/utrikeshandel)

¹³ Almega, Tåg företagen.

¹⁴ SCB, hushållens konsumtionsutgifter i fasta priser efter ändamål. [Statistikdatabasen \(scb.se\)](https://www.scb.se/statistik)

konsumtionen av hotell- och restaurangtjänster en knapp procent högre än samma kvartal 2019.¹⁵

Tabell 3: Produktionen i tjänstebranscher som främst säljer till hushåll

Förändring jämfört med januari 2020, fasta priser säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020			2021			
	Juni	Sept	Dec	Mars	Juni	Sept	Okt
Hotell och restaurang	-43,1	-24,0	-44,3	-35,3	-23,6	-7,8	3,2
Kultur, nöje och fritid	-27,2	-25,3	-24,1	-21,1	-16,9	-13,8	i.u
Annan service	-3,9	-13,3	-14,2	-15,8	-8,3	-7,4	i.u
Detaljhandel utom motor	-5,6	-2,5	-5,6	1,0	4,1	3,1	4,1
Motorhandel	-9,1	2,4	2,7	22,9	1,6	-6,6	-6,0
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	-4,1	-4,2	-2,7	-1,2	-2,9	-2,4	-2,0

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

Anm: Till annan service räknas bland annat reparationer, tvätterier och frisörer. Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare säljer tjänster både till hushåll och företag

Hotell och restaurangbranschen drabbades hårdast av pandemin efter resenäringen. Branschens omsättning föll till hälften under de första månaderna efter Coronautbrottet. Under 2021 har läget gradvis förbättrats och branschen upplevde en tillfällig uppgång under juli då produktionen även efter säsongjusteringar var 12 procent högre än i januari 2020. En viktig orsak till detta var sannolikt att svenskar valde att semestra i Sverige på grund av fortsatta restriktioner för utlandsresor. I oktober var produktionen inom hotell och restaurangbranschen – med hänsyn till säsongskillnader – 3,2 procent högre än i januari 2020.

Hotell-och restaurangbranschen ser optimistiskt på framtiden och hälften av företagen förväntar sig ökad efterfrågan den närmaste framtiden. Branschen var dock branschen ännu mer optimistisk om framtiden tidigare under hösten. (se tabell 4).

Inom kultur, nöje och fritid – som rymmer museiverksamhet, teaterverksamhet, sportanläggningar, gym och dylikt – har krisen bestått även om läget förbättrades något under 2021. I september var omsättningen 13,8 procent lägre än i januari 2020. Slopandet av en stor del av Coronarestriktionerna den 29 september har dock med säkerhet hjälpt branschen.

Motorhandeln drabbades hårt under början av krisen men därefter har läget förbättrats betydligt. I mars i år ökade försäljningen tillfälligt inför höjningen av skatten på nya bensin- och dieselbilar den 1 april. Leveransproblem har dock hållit nere försäljningen av nya bilar

¹⁵SCB, hushållens konsumtionsutgifter i fasta priser efter ändamål. [Statistikdatabasen \(scb.se\)](https://statistikdatabasen.scb.se)

under framförallt andra halvåret i år.¹⁶ I oktober var omsättningen – med hänsyn till säsongskillnader – 6,0 procent lägre än i januari 2020.

Detaljhandelns försäljning föll kraftigt i början av krisen men har återhämtat sig under denna vår. I oktober i år var försäljningen – med hänsyn till säsongskillnader – fyra procent högre än i januari 2020. I början av krisen minskade försäljningen i sällanköpshandeln kraftigt med försäljningen av dagligvaror ökade. Under 2021 har dock försäljningen i sällanköpshandeln utvecklats bra. I både september och oktober var försäljningen i sällanköpshandeln sju procent högre än samma månad 2020.¹⁷

Tabell 4: Efterfrågan i tjänstebranscher som främst säljer till hushåll. Utfall tre månader bakåt och förväntningar tre månader framåt, november 2021

Nettotal, säsongrensat

	Utfall aug	Utfall nov	Förväntningar från nov
Researrangörer och resebyråer	48	85	78
Hotell och restaurang	55	58	45
Fastighetsförvaltare	3	22	11

Källa: Konjunkturinstitutet

Anm: Fastighetsförvaltning säljer tjänster både till hushåll och företag.

Produktionen av tjänster inom fastighetsbolag och fastighetsförvaltare har i princip legat stilla under pandemin. Branschens omsättning var visserligen 2,0 procent lägre i oktober i år än i januari 2020 men omsättningen i alldeles i början av 2020 var kraftigt högre än månaderna innan.¹⁸

För reseföretag är läget fortsatt svårt även om det värsta kan vara över. I november hade efterfrågan ökat de senaste tre månaderna för 85 procent av reseföretagen och en nästan lika stor andel räknade med att efterfrågan skulle fortsätta att öka framöver (se tabell 4). Den ökade smittspridningen i Europa riskerar dock att bryta denna positiva utveckling.

Persontransporterna på tåg ökade det tredje kvartalet i år jämfört med samma period förra året. Under sommaren semestrade många på hemmaplan och valde järnvägen. Trots detta har inte resandet inte återgått till nivåerna före pandemin utan pandemin har fortsatt påverkat tågfaretagens finansiella utfall negativt. Sedan den 15 juli får företagen åter sälja alla platser på tågen vilket är viktigt för att kunna uppnå rimlig lönsamhet.¹⁹

Hemserviceföretagen har haft en god utveckling under hela pandemin. Under de första nio månaderna 2021 var försäljningen av hemservice som omfattas av RUT-avdrag – främst

¹⁶ I november registrerades 21 056 nya personbilar. Det var 21 procent färre än samma månad 2020.

[Leveransproblem bromsar marknaden även i november BilSweden](#)

¹⁷ SCB, [Detaljhandelns försäljning, förändring från föregående period. Månad 2001M01 - 2021M10. PxWeb \(scb.se\)](#)

¹⁸ Produktionen inom fastighetsbolag och fastighetsförvaltare (L68) det tredje kvartalet i år var 0,1 procent högre än samma kvartal 2019.

¹⁹ Almega, Tågfaretgen

städning och trädgårdsskötsel – 16 procent högre än under samma period 2020 och 23 procent högre än samma period 2019.²⁰

2.4 Privat vård och omsorg växer igen

Den privata utbildningsbranschen påverkades negativt av Corona under de första månaderna. Därefter har dock branschen återhämtat sig. I oktober i år var omsättningen – efter hänsyn till säsongeffekter – 2,1 procent högre än i januari 2020.

Tabell 5: Produktionen i tjänstebranscher som främst säljer till offentliga sektorn
Förändring jämfört med januari 2020, fasta priser säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020			2021			
	Juni	Sept	Dec	Mars	Juni	Sept	Okt
Vård och omsorg	-6,5	-2,4	1,4	2,8	4,8	6,2	6,0
Utbildning	-2,6	-1,6	-1,1	0,8	0,7	1,1	2,1

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

De privata utförarna av vård- och omsorgstjänster påverkades kraftigt negativt i början av Coronakrisen när efterfrågan på inflyttningar på äldreboenden och icke akuta behandlingar sköts på framtiden.²¹

Under vintern och våren har den privata vården återhämtat sig mycket beroende på att det finns ett uppdämt vårdbehov som behöver arbetas bort. I oktober i år var omsättningen inom vård och omsorg – med hänsyn till säsongeffekter – 6,0 procent högre än i januari 2020. Inom den privata äldreomsorgen är däremot fortfarande aktiviteten lägre än före krisen. Siffror över antalet anställda inom privat driven vård och omsorg tyder på att omsorgsverksamheterna – sannolikt för äldre – har minskat i omfattning medan privat driven vård expanderat något under det senaste året (se avsnitt 3.1).

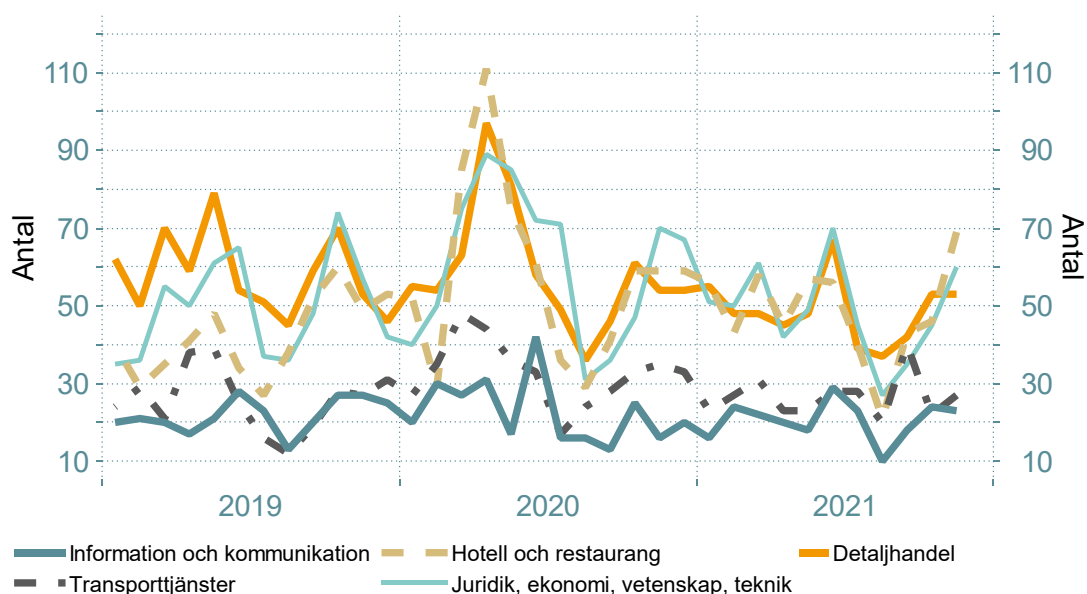
2.5 Inte fler konkurser än före pandemin

Under Coronakrisens första skede ökade konkurserna inom tjänstesektorn tillfälligt. Sedan hösten 2020 är antalet konkurser tillbaka på samma nivå som före krisen (se diagram 5).

²⁰ Almega Hemserviceföretagen (2021) [Rutindikatorn: Hemstädning upp 12 procent - Serviceföretagen \(serviceforetagen.se\)](https://www.almega.se/nyheter/2021/09/rutindikatorn-hemstading-upp-12-procent-serviceforetagen)

²¹ Almega Vårdföretagarna. Effekter av pandemin. Medlemsenkät oktober 2020.

Diagram 5: Konkurser i tjänstebranscher, januari 2019 till november 2021

Källa: UC via Macrobond

De statliga ersättningarna till drabbade företag – bland annat stöd till korttidsarbete, omsättningsstöd och anstånd med skattebetalningar – har varit avgörande för att undvika en stor konkursvåg. Ersättningarna upphörde den 30 september. De företag som utnyttjade möjligheten till anstånd med fyra månaders skattebetalningar under 2020 har ännu inte behövt betala tillbaka dem. Totalt beviljades 54,2 miljarder kronor i skatteanstånd. Av dem hade 24,1 miljarder kronor betalats tillbaka i slutet av augusti.²²

Sannolikt är skatteanstånden störst inom de branscher som drabbats hårdast och längst av pandemins effekter. Bland dem finns reseföretagen. Skatteanstånden skulle ha betalats tillbaka i februari 2022 men återbetalningstiden kommer att förlängas med ytterligare 15 månader för företag som upprättar en avbetalningsplan för uppskoven.²³ Detta var en nödvändig förändring särskilt med tanke på att den ökade smittspridningen riskerar att avbryta återhämtningen för vissa branscher.

²² Skatteverket, pressmeddelande 1 september. [Möjlighet till avbetalningsplan för företag som beviljats anstånd med skatt under krisen - Regeringen.se](#)

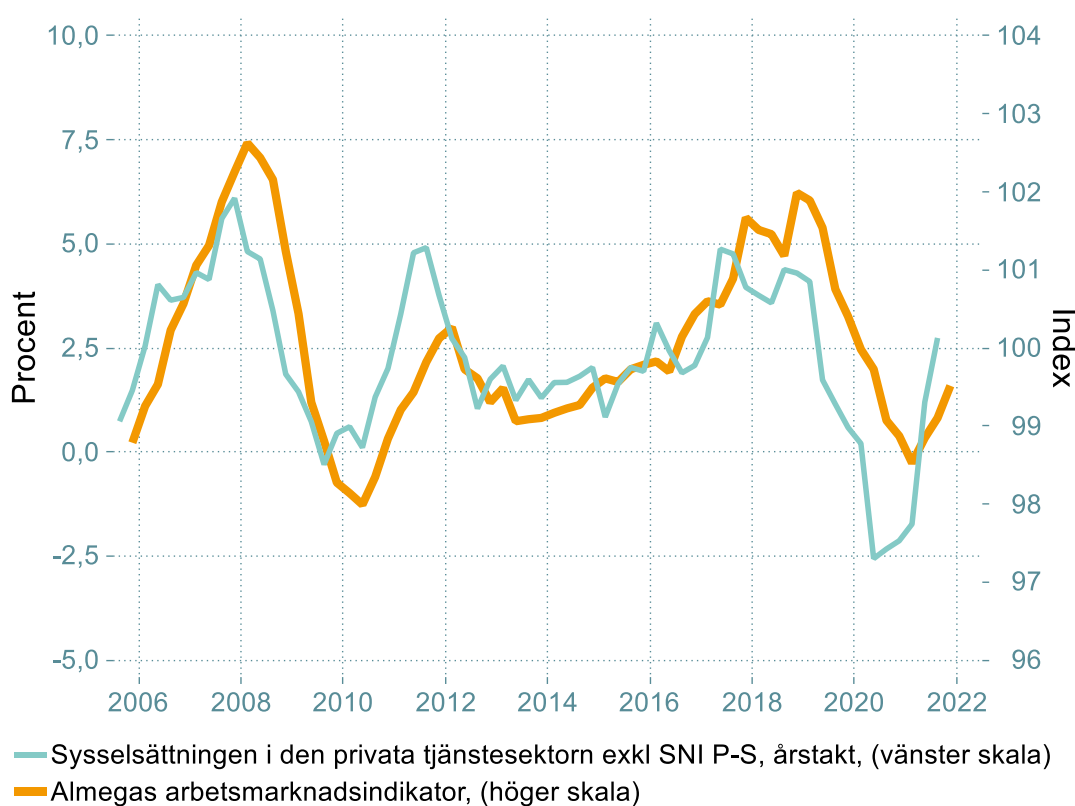
²³ [En ytterligare förlängning av anståndstiden för att möjliggöra avbetalning av tillfälliga anstånd - Regeringen.se](#)

3 Jobben har kommit tillbaka

3.1 Något fler tjänstejobb än före pandemin

Coronapandemin kostade en stor mängd jobb i den privata tjänstesektorn men effekten var kortvarig. Ett drygt år efter att krisen kulminerade är nu sysselsättningen i tjänstesektorn tillbaka på nivån som rådde innan pandemin, fast bara nått och jämnt. Det tredje kvartalet i år var de anställda i tjänstesektorn 5 400 fler än samma kvartal 2019 (se tabell 6). Under det senaste året har de anställda blivit 86 000 fler. Almeegas arbetsmarknadsindikator tyder på att jobbtillväxten kommer att fortsätta även under det fjärde kvartalet i år.

Diagram 6: Almeegas arbetsmarknadsindikator för sysselsättningstillväxten i privat tjänstesektor, kvartal tre 2021

Källa: Almega, SCB, Macrobond

Återhämtningen i tjänstesektorn sker på bred front även om vissa branscher sticker ut.

Information och kommunikationsbranschen drabbades mycket kort av pandemin och jobben har stadigt blivit fler. Det tredje kvartalet i år var antalet anställda 3 800 fler än för ett år sedan och 12 600 fler än samma kvartal 2019. Ökningen förklaras nästan helt av att antalet datakonsulter blivit fler under perioden.

Bland de kunskapsintensiva konsulttjänsterna inom *juridik, ekonomi, vetenskap och teknik* var antalet anställda det tredje kvartalet i år inte fler än samma kvartal förra året eller samma

kvartal 2019 trots att produktionen ökat märkbart under perioden.²⁴ Vissa förändringar har dock skett inom branschen. Antalet anställda inom juridik och ekonomi har blivit 3 800 färre under året medan företagskonsulterna har blivit 1 100 fler.

Inom *uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster* har antalet anställda ökat med 11 600 det senaste året. Ökningen förklaras helt och hållet av att personaluthyrning och rekrytering har utvecklats mycket bra. Det tredje kvartalet i år var antalet anställda i branschen 15 500 fler än ett år tidigare – en uppgång med 19 procent. Branschen har gynnats av den snabba återhämtningen inom industrin i slutet av förra året och början av detta år. Även ökad efterfrågan inom lager och logistik som delvis drivs av ökad internethandel har bidragit. Antalet anställda inom personaluthyrning var dock fortfarande 2 700 lägre än samma kvartal 2019.

Bland övriga stödtjänster har antalet anställda inom fastighetservice minskat med 500 personer det senaste året men ökat med 6 000 personer jämfört med tredje kvartalet 2019. Inom resetjänster var dock antalet anställda det tredje kvartalet i år 1 400 lägre än samma kvartal förra året och 3 200 lägre än samma kvartal 2019. Inom bevakning och säkerhetstjänst har antalet anställda blivit 1 200 färre det senaste året och 1 300 färre jämfört med samma kvartal 2019. Efterfrågan har dock vänt upp inom både reseservice och säkerhetsbranschen. I Säkerhetsföretagens senaste konjunkturbarometer uppgav hälften av företagen att de ökat sin personalstyrka de senaste tre månaderna.²⁵

Den största relativa ökningen av antalet anställda har skett inom *kultur, nöje och fritidstjänster* – museiverksamhet, teaterverksamhet, sportanläggningar, gym och dylikt. Det tredje kvartalet i år var antalet anställda i sektorn 22 procent, eller 7 900 personer, fler än samma kvartal 2020. Det är något överraskande eftersom restriktionerna som kraftigt hämmade branschen avskaffades först den 29 september. Det verkar som att företagen ökade sin personalstyrka i väntan på att restriktionerna skulle tas bort. De anställda i sektorn var dock fortfarande 2 000 färre än det tredje kvartalet 2019.

Bland transportföretagen var antalet anställda det tredje kvartalet 2021 8 000 personer, eller 3,6 procent, fler än för ett år sedan och 1 900 personer fler än samma kvartal 2019. Skillnaderna är stora inom branschen. Bland landtransportföretag, flygbolag och rederier har antalet anställda minskat med 4 900 personer de senaste två åren. Bland post- och kurirföretag som gynnats av den ökande internethandeln har istället de anställda blivit 2 800 fler under samma period, en ökning med nio procent.

Jobben har till stor del kommit tillbaka till hotell och restaurangbranschen som drabbades hårdast av pandemin efter resebranschen. Det tredje kvartalet i år var antalet anställda 13 700, eller 9,3 procent, fler än ett år tidigare. Jämfört med det tredje kvartalet 2019, är dock antalet anställda fortfarande 21 500 färre vilket visar på att branschen ännu inte har återhämtat sig.

²⁴ Produktionen i branschen var det tredje kvartalet 2021 10,2 procent högre än samma kvartal 2020 och 6,4 procent högre än samma kvartal 2019.

²⁵ Almega Säkerhetsföretagen (2021) Konjunkturbarometer, tredje kvartalet 2021 [konjunkturbarometer-q3-2021.pdf \(almega.se\)](#)

Tabell 6: Anställda inom den privata tjänstesektorn tredje kvartalet 2021 jämfört med tredje kvartalet 2020 och 2019

Förändring i antal och procent

Bransch	2021/2020		2021/2019	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Privat tjänstesektor, därav:	86 000	3,8	5 400	0,2
G Handel	-300	0,0	3 800	0,6
H Transport och magasinering	8 000	3,6	- 1 900	-0,8
I Hotell- och restaurang	13 700	9,3	- 21 500	-11,8
J Information och kommunikation	3 800	1,8	12 600	6,2
K Kreditinstitut och försäkring	3 700	3,8	4 200	4,3
L Fastighetsverksamhet	11 500	15,5	12 400	16,9
M Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	200	0,1	100	0,0
N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	11 600	4,4	- 2 900	-1,0
- Varav personaluthyrning, rekrytering	15 500	19,2	- 2 700	-2,7
P Utbildning	7 900	9,3	7 100	8,3
Q Vård och omsorg samt sociala tjänster	13 600	6,0	- 6 500	-2,6
- Varav vårdhem och bostäder med omsorg	12 900	8,6	- 10 900	-6,3
R Kultur, nöje och fritid	7 900	22,2	- 2 000	-4,5
S Annan service	4 400	12,1	200	0,5

Källa: SCB kortperiodisk sysselsättningsstatistik

Inom privat vård och omsorg där antalet anställda minskade under början av pandemin har jobben också börjat återvända. Det tredje kvartalet i år var antalet anställda 13 600, eller sex procent, fler än för ett år sedan. De anställda var dock 6 500 färre än samma kvartal 2019. Nedgången beror på en kraftig minskning av antalet anställda inom vård- och omsorgsboenden för äldre. Nedgången skedde under kulmen av pandemin 2020 när äldre undvek att flytta in på äldreboenden. Det senaste året har dock antalet anställda inom äldreboenden börjat öka igen. De anställda inom privat hälso- och sjukvård var 4 400 fler det tredje kvartalet i år än samma kvartal 2019.

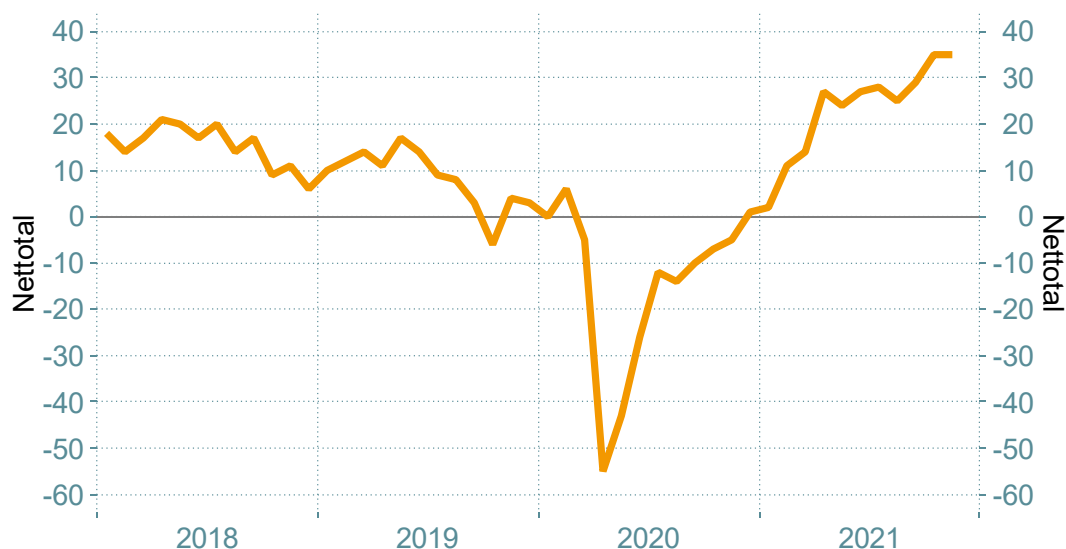
3.2 Tjänsteföretagen vill anställa ännu fler

Tjänsteföretagen tappade helt intresset för att anställa under våren 2020 (se diagram 7). Därefter har dock läget stadigt blivit allt ljusare. Andelen företag som räknar med att minska personalstyrkan har sjunkit betydligt medan allt fler räknar med att öka antalet anställda framöver. I november i år räknade 42 procent av tjänsteföretagen med att öka personalstyrkan

de kommande tre månaderna och sju procent med att minska den. Resten räknade med att hålla personalstyrkan oförändrad.²⁶

Diagram 7: Tjänsteföretagens anställningsplaner. Förväntningar tre månader framåt, januari 2018 till november 2021

Nettotal säsongrensat

Källa: Konjunkturinstitutet, Macrobond.

Anm: Nettotalet är andelen företag som planerar att öka sin personalstyrka minus andelen som planerar att minska den.

I november i år var tjänstesektorn optimistisk om sin framtida personalsituation. Inom de flesta branscher planerade betydligt fler företag att öka sin personalstyrka än att minska den. Bland arkitekter, tekniska konsulter och inom arbetsförmedling och bemanning räknade över hälften av företagen med att anställa fler inom den närmaste framtiden. Antalet anställda bland arkitekter och tekniska konsulter har dock inte ökat det senaste året trots att företagen velat nyanställa även tidigare i år. Bland datakonsulter och konsulter inom företagsledning räknade närmare hälften av företagen med att anställa fler i närtid. En allt större andel av företagen inom hotell och restaurang räknar också med att nyanställa. Även inom resebranschen där antalet anställda minskat kraftigt de senaste två åren börjar räknar allt fler företag med att öka sin personalstyrka framöver.

Enligt Säkerhetsföretagens senaste konjunkturbarometer räknar närmare 90 procent av företagen med att öka antalet anställda de närmaste tre månaderna.²⁷

Ett annat tecken på att företagens intresse för att nyanställa har ökat är att omsättningen bland företag som säljer rekryteringstjänster har stigit kraftigt det senaste året. Det tredje kvartalet i

²⁶ Normalt svarar hälften av företag att de planerar att hålla en oförändrad personalstyrka. Konjunkturinstitutets månadsbarometrar. <https://www.konj.se/publikationer/konjunkturbarometern/indikatorer-i-konjunkturbarometern.html>

²⁷ Almega Säkerhetsföretagen (2021) konjunkturbarometer tredje kvartalet 2021 [konjunkturbarometer-q3-2021.pdf \(almega.se\)](https://www.almega.se/medias/10111/almega-2021-konjunkturbarometer-q3-2021.pdf)

år var omsättningen på rekryteringstjänster 64 procent högre än för ett år sedan och 23 procent högre än samma kvartal 2019.²⁸

Tabell 7: Antalet anställda i olika tjänstebranscher. Förväntningar tre mån framåt, augusti och november 2021

Nettotal säsongsrensats

Bransch	Augusti	November
Tjänstesektorn	25	35
Landtransport	17	15
Hotell och restauranger	27	41
Datakonsulter	51	45
Finans- och försäkringsverksamhet	14	44
Fastighetsförvaltning	1	3
Juridiska och ekonomiska konsulter	8	19
Konsulter företagsledning	39	43
Arkitekter	24	55
Tekniska konsulter	66	57
Arbetsförmedling, bemanning	59	51
Researrangörer	16	22

Anm: Nettotalet är andelen företag som planerar att öka sin personalstyrka minus andelen som planerar att minska den.

Källa: Konjunkturinstitutet

3.3 Bristen på arbetskraft är åter ett stort problem

När tjänsteföretagen vill börja nyanställa återkommer det problem som var störst före pandemin – bristen på kompetens. Bristen på arbetskraft har ökat markant inom tjänstesektorn under året. Mellan kvartal ett och kvartal tre har andelen tjänsteföretag som uppger att de har brist på personal nästan fördubblats (se tabell 8). Bristen på arbetskraft är störst i kunskapsintensiva tjänstebranscher men börjar öka även i andra branscher.

Bland tekniska konsulter och inom arbetsförmedling och bemanning har bristen på kompetens ökat markant under året och är nu mycket hög. I vissa branscher som datakonsulter, arkitekter och konsulter inom juridik och ekonomi där bristen redan tidigare var hög har förändringarna varit små. Inom hotell och restaurangbranschen där jobben minskade kraftigt under pandemin har nu närmare 40 procent av företagen brist på personal. Bland researrangörerna där ingen hade brist på arbetskraft i början på året har nu tre av tio företag svårt att rekrytera.

²⁸ Almega Kompetensföretagen (2021). [Kompetensföretagens Kvartalsrapport 2021 Q3 \(almega.se\)](https://www.almega.se/rapporter/kompetensforetagens-kvartalsrapport-2021-q3)

Tabell 8: Andel företag som uppgav att de hade brist på personal under kvartal 1 och kvartal 3 år 2021 samt skillnaden mellan perioderna

Nettotal, säsongsrensats

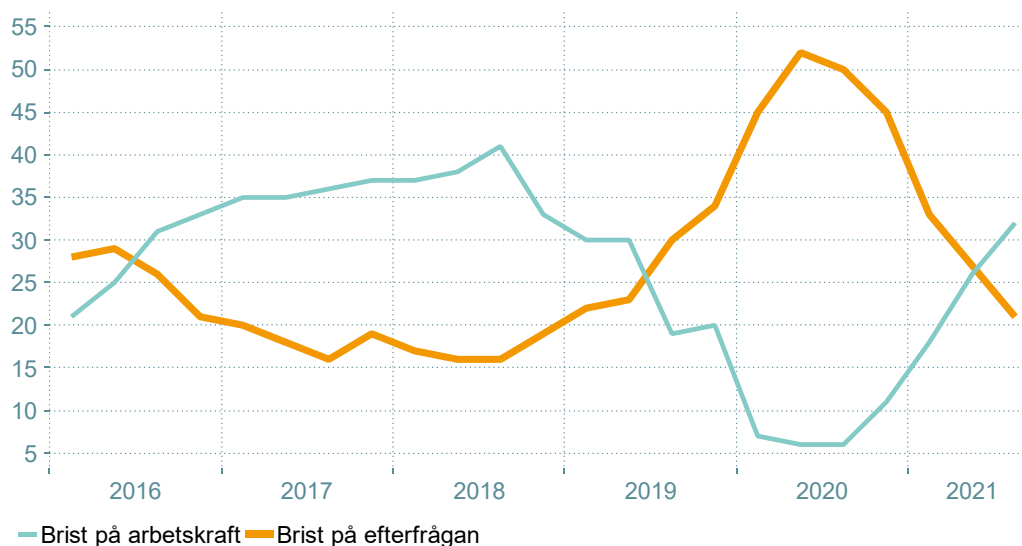
Bransch	Kvartal ett	Kvartal tre	Skillnad
Tjänstesektorn	22	40	18
Tekniska konsulter	49	69	20
Datakonsulter	60	61	1
Arbetsförmedling, bemanning	24	59	35
Arkitekter	42	47	5
Juridiska och ekonomiska konsulter	46	43	-3
Hotell och restauranger	10	38	28
Konsulter företagsledning	36	37	1
Researrangörer	0	31	31
Landtransport	19	25	6
Finans- och försäkringsverksamhet	5	16	11
Fastighetsförvaltning	11	3	-8

Källa: Konjunkturinstitutet

Bristen på arbetskraft var det största hindret för tjänsteföretagen mellan 2016 och 2019 och är nu åter det. Under det tredje kvartalet i år uppgav 32 procent av tjänsteföretagen att brist på personal var det största hindret för deras verksamhet. Det är en tydlig ökning jämfört med föregående kvartal (se diagram 8).

Diagram 8: Det största hindret för tjänsteföretagens verksamhet första kvartalet 2016 till andra kvartalet 2021

Procent säsongsrensats

Källa: Konjunkturinstitutet

Skillnaderna mellan tjänstesektorns branscher är dock stora. Bland datakonsulter, konsulter inom juridik och ekonomi och bland arbetsförmedling och bemanning var bristen på arbetskraft det största problemet för över hälften av företagen. Inom resebranschen var brist

på arbetskraft fortfarande ett litet problem. Inom hotell och restaurang är bristen på arbetskraft inte det största problemet men ett växande problem. (se tabell 8).

Tabell 8: Andel tjänsteföretag som anger att trängsta sektorn är brist på arbetskraft, tredje kvartalet 2021

Procent

Bransch	Andel
Tjänstesektorn	32
Datakonsulter	59
Arbetsförmedling, bemanning	57
Juridiska och ekonomiska konsulter	53
Tekniska konsulter	49
Arkitekter	46
Konsulter företagsledning	43
Landtransport	25
Hotell och restauranger	20
Fastighetsförvaltning	15
Finans- och försäkringsverksamhet	12
Researrangörer	6

Källa: Konjunkturinstitutet

Ett annat sätt att mäta bristen på arbetskraft är att titta på antalet vakanser – antalet lediga jobb som kan tillträdas omedelbart men som ännu ej blivit tillsatta. Under det tredje kvartalet 2021 uppgick antalet vakanser i Sverige till nästan 40 000. Det var mycket nära toppvärdet på 44 000 vakanser under andra kvartalet 2018. Nästan 25 000 av dessa vakanser fanns inom den privata tjänstesektorn.

Inom samtliga branscher inom tjänstesektorn har antalet vakanser stigit markant under senaste året. Mest utmärkande är företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik där vakanserna både är många till antalet och har stigit med nästan 170 procent på ett år. Det är också en bransch där de flesta yrkena ställer krav på högre utbildning varför bristen kan ta lång tid att komma tillrätta med. Av åtta redovisade branscher har vakanserna mer än fördubblats i fem av dessa under det senaste året.

Tabell 11: Vakanser i tjänstesektorn kvartal tre 2021

Antal samt ökning i procent senaste året

Bransch	Antal	Ökning senaste året procent
Tjänstesektorn	24 780	120
H transport- och magasineringsföretag	1 665	139
I hotell och restauranger	3 612	151
J informations- och kommunikationsföretag	6 348	60
K+L kreditinstitut, försäkringsbolag, fastighetsbolag	1 556	25
M företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	6 384	166
N företag inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	2 992	101
P+Q enheter inom utbildning, vård och omsorg	1 454	23
R+S personliga och kulturella tjänster	769	166

Källa: SCB, AKU

Stockholmsregionen stod för 44 procent av samtliga vakanser i riket, vilket är påtagligt mer än regionens andel av befolkningen och sysselsättningen i riket. Antalet vakanser i Stockholm är också på en historiskt hög nivå. Även Mellersta Norrland och Övre Norrland har under tredje kvartalet 2021 haft historiska toppnoteringar i antalet vakanser, 1 531 respektive 1 752 för samtliga sektorer.²⁹

3.4 Arbetslösheten sjunker

Under 2020 varslades i genomsnitt på 10 300 personer i månaden om uppsägning. Av dem arbetade fyra av fem i tjänstesektorn.³⁰ Sedan dess har varslen minskat kraftigt. Under 2021 har 2 400 personer varslats om uppsägning varje månad vilket inte är fler än normalt och färre än under 2019. Drygt 40 procent av de som varslats under 2021 arbetar inom handeln, transportbranschen samt uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster.³¹

Istället blir de lediga platserna fler. Antalet anmälda lediga platser på Arbetsförmedlingen var i oktober i år 108 000, vilket var 42 000 fler än ett år tidigare.³² Antalet lediga platser började öka hösten 2020 och har fortsatt göra det sedan dess fränsett en normal säsongsnedgång under sommaren. Under hösten 2021 har antalet lediga platser ökat månad för månad.³³

Redan under 2019 hade arbetslösheten börjat öka på grund av konjunktturnedgången som inföll redan före pandemin. Åtgärderna för att hindra smittspridningen av Coronaviruset ledde till en kraftigt ökad arbetslöshet under våren och sommaren 2020. Därefter stabiliserade sig arbetslösheten på en hög nivå men börjar nu sjunka. Nedgången är dock långsam. I oktober

²⁹ <https://stockholmshandelskammare.se/sites/default/files/2021-11/Vakanser%202021%20kvartal%203.pdf>

³⁰ Mer än hälften av varslen lades i mars och april.

³¹ Arbetsförmedlingen, veckostatistik. [Varsel - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](https://arbetsformedlingen.se)

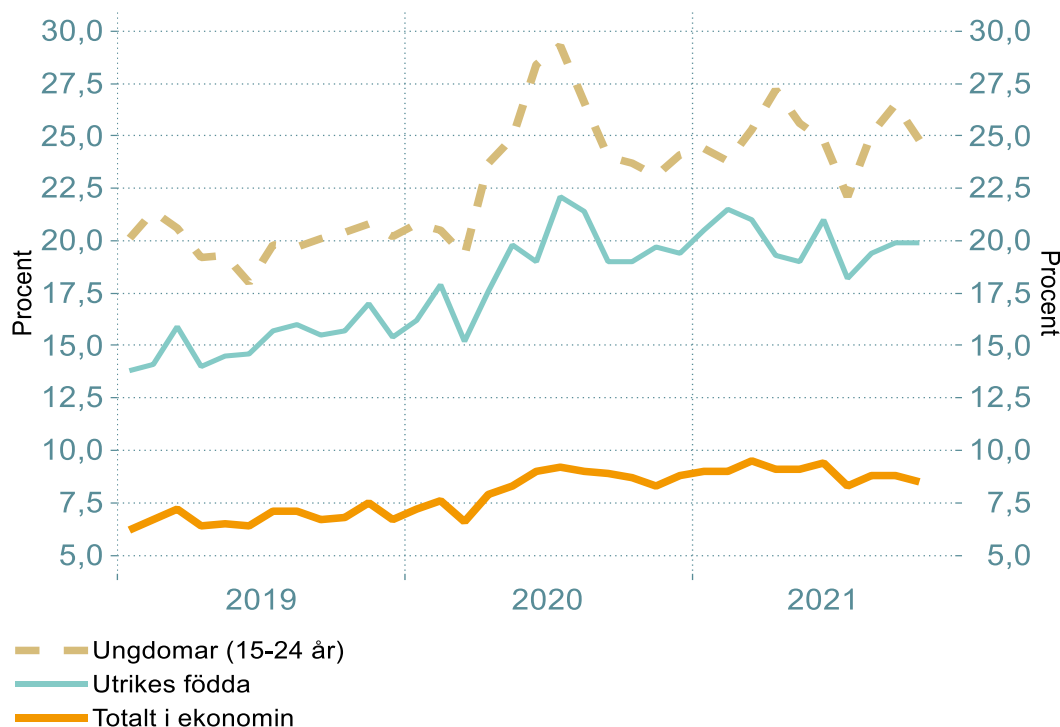
³² Arbetsförmedlingens månadsstatistik, [SoA - Månadsstatistik \(arbetsformedlingen.se\)](https://arbetsformedlingen.se)

³³ Arbetsförmedlingens, månadsstatistik.

var arbetslösheten enligt SCB:s AKU 418 000 personer, eller 7,6 procent. Rensat för säsongvariationer var arbetslösheten 8,5 procent vilket var 0,3 procent lägre än i september. AKU-statistiken lades om i januari i år vilket för tillfället försvårar jämförelser med tidigare år.³⁴ Enligt Arbetsförmedlingens statistik var arbetslösheten (16-64 år) i oktober i år 7,3 procent jämfört med 8,8 procent i oktober 2020.³⁵

Diagram 9: Arbetslösheten bland ungdomar, utrikes födda och totalt januari 2019 till oktober 2021

Procent av arbetskraften (15–74 år), säsongrensad

Källa: SCB, AKU och Macrobond.

Arbetslösheten ökade tidigare särskilt snabbt bland ungdomar men har börjat stabilisera sig de senaste månaderna. I oktober 2021 var 120 200 ungdomar arbetslösa. Även arbetslösheten bland utrikes födda ökade betydligt under 2020 men har stabiliserat sig under 2021 (se diagram 9).³⁶ Den privata tjänstesektorn – inte minst besöksnäringen, transportbranschen och serviceföretag – står för de flesta ingångsjobben för unga och utrikes födda. Återhämtningen i dessa branscher är viktig för att minska arbetslösheten bland unga och utrikes födda.³⁷

Andelen långtidsarbetslösa – utan arbete i minst sex månader – nådde sin högsta punkt i mars 2021 då de utgjorde 3,7 procent av arbetskraften. I oktober hade långtidsarbetslösheten

³⁴ SCB, AKU oktober 2021

³⁵ Arbetsförmedlingen, månadsstatistik [Arbetslöshet - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](https://arbetsformedlingen.se)

³⁶ Ibid.

³⁷ Almega har studerat ingångsjobben för utrikes födda i utsatta områden. Studierna visar att jobb inom restaurang och transporttjänster är vanligast bland och jobb inom städning, hemservice och vård är vanligast bland kvinnor. Se bland annat <https://www.almega.se/2019/06/tjanstesektorn-ar-en-integrationsmotor-i-jarvaområdet/>

minskat till 2,8 procent. Av de arbetslösa i oktober var en dryg tredjedel – 37 procent – långtidsarbetslösa.³⁸

Mellan år 2010 och år 2019 sjönk långtidsarbetslösheten kraftigt för att sedan börja öka strax innan pandemins utbrott. Det finns en risk att en hög långtidsarbetslöshet biter sig kvar längre eftersom den drabbar de som står längst ifrån arbetsmarknaden (bland annat äldre och utomeuropeiskt födda). En lågkonjunktur snabbar ofta på strukturomvandlingen i ekonomin. När konjunkturen vänder och jobben kommer tillbaka är det inte alltid samma jobb som försvann. Detta gör det svårare för personer som förlorat sina jobb att komma tillbaka till arbetsmarknaden.³⁹

³⁸ SCB, AKU oktober 2021

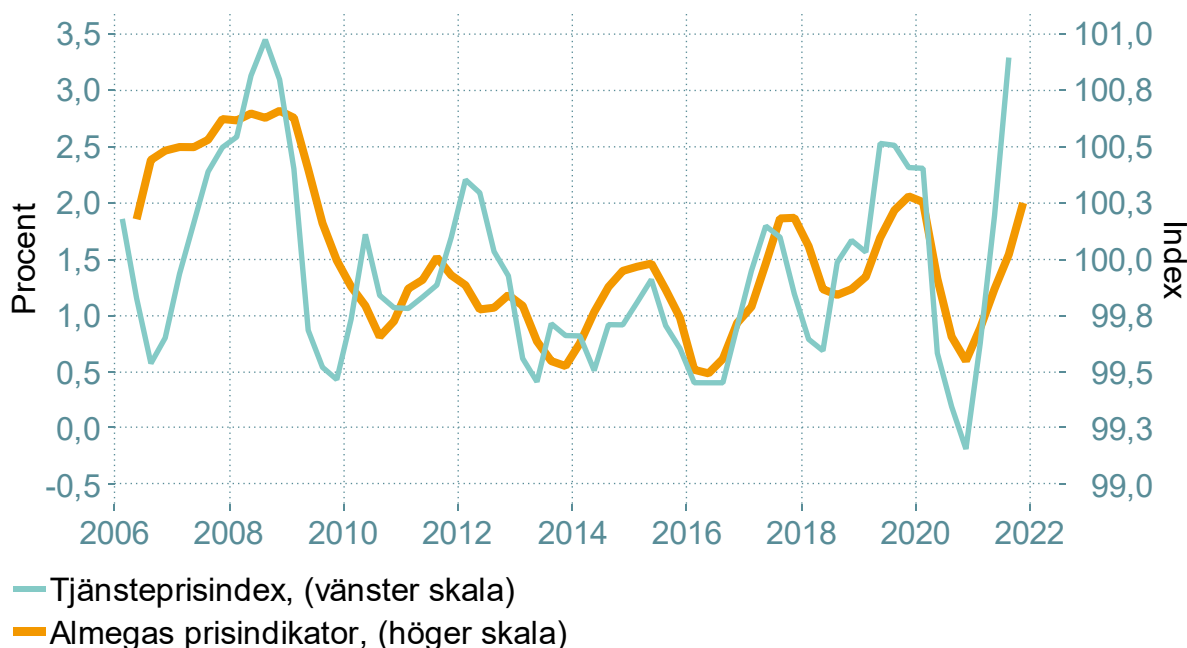
³⁹<https://arbetsformedlingen.se/download/18.45f2840b17863cf8a233152/1618311657678/langtidsarbetslosheten-s-utveckling-i-sparen-av-pandemin.pdf> samt SCB AKU

4 Tjänstepriserna ökar allt mer

4.1 Högsta producentprisökningen på 13 år

Under 2020 dämpades försäljningspriserna på tjänster avsevärt. Prisökningstakten minskade från drygt två procent om året före pandemin ner under noll. Under det fjärde kvartalet 2020 föll priserna på tjänster på årsbasis vilket var första gången sedan Tjänsteprisindex började mätas 2005. Nu stiger dock tjänstepriserna igen och ökningen är betydande. Under årets tredje kvartal ökade de privata tjänsteföretagens försäljningspriser med 1,6 procent jämfört med kvartalet innan. Prisökningen under det tredje kvartalet var 3,3 procent på årsbasis vilket var den största prisökningen sedan 2008.⁴⁰

Diagram 10: Almeegas prisindikator för förändringen i tjänstepriser, kvartal fyra 2021

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB

Anm. Almeegas prisindikator bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och förändringen av försäljningspriserna enligt SCB:s tjänsteprisindex.

Almeegas prisindikator för det fjärde kvartalet tyder också på att prisuppgången kommer att fortsätta. Den bedömningen styrks av att priserna på insatsvaror i tjänstesektorn – sannolikt drivmedel och andra energipriser – har stigit under året och fortsätter att stiga.⁴¹

Ökningen av tjänstepriserna under det tredje kvartalet i år berodde främst på transportpriserna som ökade med 3,9 procent jämfört med kvartalet innan och priserna på personaluthyrning och andra stödtjänster som ökade med 2,6 procent jämfört med kvartalet innan. Även ökade

⁴⁰ SCB, tjänstepriser tredje kvartalet 2021. [Producentprisindex för tjänster, kvartalsförändring \(scb.se\)](https://www.scb.se/producentprisindex-for-tjanster-kuartalsforandring)

⁴¹ Silf och Swedbank, Inköpschefsindex tjänster november 2021, [Inköpschefsindex avseende november månad 2010 \(silf.se\)](https://www.silf.se/inkopschefsindex-avseende-november-manad-2010)

priser på hotell- och restaurangtjänster bidrog till den totala prisökningen det senaste kvartalet.⁴²

Tabell 12: Den årliga prisökningstakten inom tjänstebranscherna samt deras bidrag till förändringen i Tjänsteprisindex (TPI) det tredje kvartalet 2021

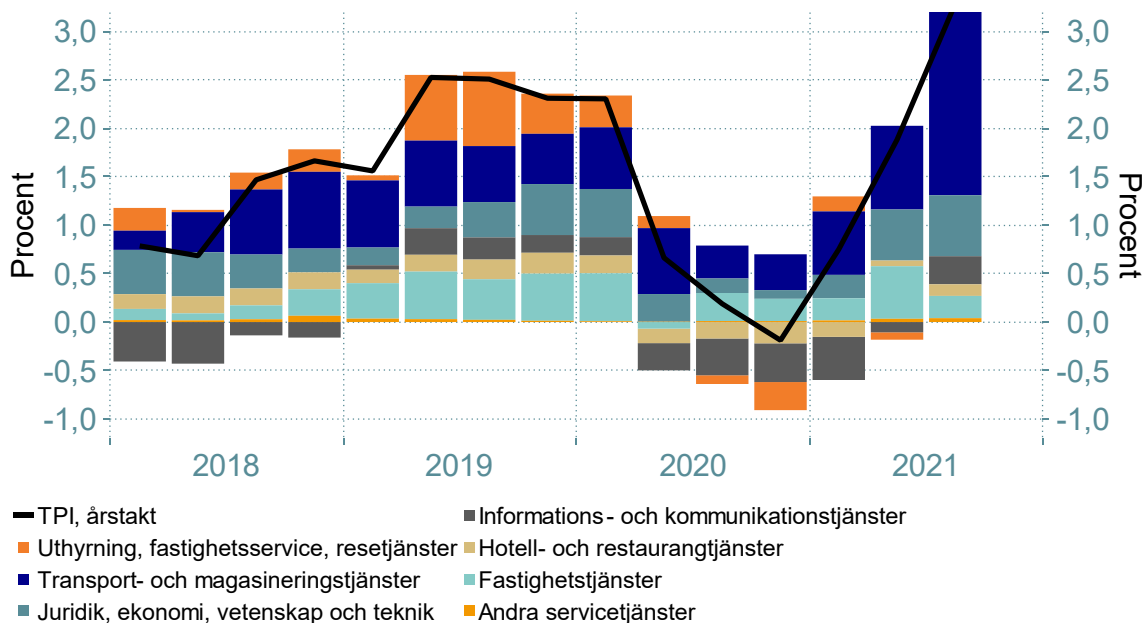
	Förändring årstakt, procent	Bidrag till TPI, procentenheter
Tjänsteprisindex (TPI)	3,3	3,3
Transport och magasinering	9,5	2,0
Hotell och restaurang	2,2	0,1
Information och kommunikation	1,1	0,3
Fastighetstjänster	1,7	0,2
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	2,9	0,6
Uthyrning och andra stödtjänster	0,5	0,1
Andra tjänster	2,9	0,0

Källa: Almega, SCB (Tjänsteprisindex)

Ökningen av tjänstepriserna på årsbasis med 3,3 procent berodde till allra största delen på ökade priser på transporttjänster som ökade med 9,5 procent på årsbasis. Stigande priser på konsulttjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt inom information och kommunikation bidrog också till prisökningen.

Diagram 11: Tjänstebranschernas bidrag till årsförändringen i Tjänsteprisindex (TPI)

Första kvartalet 2018 till tredje kvartalet 2021

Källa: SCB (Tjänsteprisindex)

⁴² Priserna på hotell- och restaurangtjänster har ökat med 3,3 procent de senaste två kvartalen efter att ha minskat kvartalen dessförinnan.

Trots prisuppgången så förväntar sig bara en knapp femtedel av tjänsteföretagen att höja sina priser framöver även om prisförväntningarna är betydligt högre i vissa branscher.

Förväntningarna om stigande försäljningspriser är högst bland uthyrning och leasing samt datakonsulter men även inom tidigare krisbranscher som hotell och restaurang och resebranschen tror allt fler företag på stigande priser framöver. Förvånande är dock att prisförväntningarna är så låga bland landtransporterna som utgör hälften av transport- och magasineringsbranschen där priserna stigit kraftigt det senaste året.⁴³

Tabell 13: Företagens prisförväntningar november

Nettotal säsongsrensats

	Förväntningar
Tjänstesektorn	18
Landtransporter	13
Hotell och restauranger	29
Datakonsulter	34
Finans- & försäkringsverksamhet	20
Fastighetsförvaltning	18
Juridiska & ekonomiska konsulter	17
Konsulter företagsledning	27
Arkitekter & tekniska konsulter	15
Uthyrning och leasing	57
Arbetsförmedling, bemanning mm	9
Researrangörer och resebyråer	23

Källa: Konjunkturinstitutet

Anm: Nettotalet är andelen företag som planerar att höja priserna minus andelen som planerar att sänka dem.

4.2 Även konsumentpriserna ökar

Under 2020 dämpades konsumentprisökningarna på tjänster från drygt två procent i årstakt till strax under en procent. Under 2021 har dock konsumentpriserna börjat öka igen. I oktober ökade priserna på de tjänster som ingår i konsumentprisindex (KPI) med 2,6 procent på årsbasis vilket var högre än någon månad tidigare under året.

⁴³ Även andelen landtransportföretag som uppgett att de höjt sina priser de senaste tre månaderna är förvånande lågt. Konjunkturinstitutet, konjunkturbarometern november företag månadsdata. [Tjänstesektorn efter Bransch \(SNI 2007\), Fråga, Serie och Period. Statistikdatabasen \(konj.se\)](#)

Ökningen av tjänstepriserna i maj förklaras av prisökningar på de flesta typer av tjänster. De största bidragen kom dock från hyreshöjningar på bostäder och ökade bostadskostnader för egna hem, samt från personliga tjänster och restaurangtjänster (se tabell 12).

Tabell 14: Tjänstepriserna i KPI augusti till oktober 2021, årsförändring totalt och olika tjänsters bidrag i procentenheter

	Aug	Sept	Okt
Tjänstepriser totalt	2,5	2,4	2,6
Boendekostnader	0,9	1,0	1,0
Bil- och transportkostnader	0,6	0,2	0,2
Post och teletjänster	0,1	0,1	0,1
Nöjen, lotterier m.m.	0,2	0,2	0,2
Läkar- och tandläkarvård, personlig hygien	0,3	0,3	0,4
Restaurang och logi	0,4	0,4	0,4
Begravning, hemförsäkring, bank, utbildning	0,1	0,2	0,2
Reparation, hushållstjänster	0,0	0,0	0,0

Källa: Almega, SCB

Den totala inflationstakten i oktober för både varor och tjänster var 3,1 procent på årsbasis jämfört med 2,8 procent i september. En stor del av prisökningen förklaras dock av höjda priser på el och drivmedel. Inflationstakten exklusive el och annan energi var 1,8 procent på årsbasis i oktober jämfört med 1,5 procent i september.⁴⁴

Den stora frågan är om den högre inflationstakten blir bestående under nästa år. Årets prisökningar beror till stor del på negativa utbudschocker. Prisökningarna på el beror till stor del på ett minskat utbud – ovanligt lite blåst, höga priser på naturgas, högre priser på utsläppsrätter och ont om vatten i vattenkraftsmagasinen. Mycket talar för att elpriserna kommer att falla tillbaka under 2022 och att inflationen kommer att sjunka igen. Stigande energipriser och ökade fraktkostnader i år kan dock fortplanta sig i stigande priser på varor och tjänster som kan leda till att inflationstakten exklusive energi blir högre 2022 än i år.⁴⁵

⁴⁴ SCB KPIF, Konsumentprisindex med fast ränta.

⁴⁵ Konjunkturinstitutet, konjunkturläget, september. [KLSep2021.pdf \(konj.se\)](#) Industriarbetsgivarna, konjunkturrapport, oktober 2021 [Rapport-oktober-2021-1.pdf \(azure.com\)](#)

5 Om tjänsteindikatorn

Almeegas *tjänsteindikator* har tagits fram av Almega från och med år 2001 för att ge en indikation om vart konjunkturen i den privata tjänstesektorn är på väg på kort sikt.⁴⁶

Indikatorn ger information för att tidigt kunna förutspå vändpunkter i konjunkturen, inom både tjänstesektorn och Sveriges ekonomi, eftersom den privata tjänstesektorn svarar för 52 procent av Sveriges BNP.

Almeegas tjänsteindikator täcker in cirka 90 procent av den privata tjänstesektorns förädlingsvärde och drygt 80 procent av dess sysselsättning.⁴⁷ Indikatorn bygger på en skattning av sambandet mellan tjänsteföretagens svar i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och utfallet för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Skattningen utgår från sambandet mellan bland annat företagens förväntningar om det kommande kvartalets efterfråge- och produktionsutveckling och den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen per kvartal enligt Statistiska Centralbyråns (SCB) tjänsteproduktionsindex.

Tjänsteindikatorn är beräknad i indexform där värdet 100 anger genomsnittet för den period som den bygger på (skattningen är gjord på data från och med år 2005). Indexvärden över 100 anger en högre tillväxt än det historiska genomsnittet och index under 100 på det motsatta. Indikatorn anger också om tillväxten kan förväntas öka, vara oförändrad eller minska under det närmaste kvartalet. Indikatorn är ledande och ligger två till tre månader före publiceringen av det faktiska utfallet från SCB.

Almeegas *arbetsmarknadsindikator* bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och den privata tjänstesektorns sysselsättningsförändring enligt SCB:s kortperiodiska sysselsättningsstatistik. Arbetsmarknadsindikatorn bygger dessutom på uppgifter om vakansgraden i tjänstesektorn, som hämtas från SCB och uppdateras kvartalsvis. Indexvärdet 100 anger det historiska genomsnittet för indikatorn baserat på det skattade sambandet från och med år 2005.

Prisindikatorn bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och förändringen av försäljningspriserna i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteprisindex. Värdet 100 anger den genomsnittliga prisökningstakten sedan 2006.

⁴⁶ Almeegas tjänsteindikator togs fram 2001 av Owe Danemar, Almeegas dåvarande chefekonom.

⁴⁷ De tjänstebranscher som saknas i KI-barometern är utbildning, hälso- och sjukvård, kultur, nöje och fritid samt samhällliga och hushållsnära tjänster inom näringslivet.

| 4 | **Almega**